

**Euroopa Parlamendi presidendi Roberta Metsola sõnavõtt
ELi juhtide mitteametlikul kohtumisel 17. juunil 2024 Brüsselis**

Täna, Charles, ja tere õhtust kõigile!

Veidi üle nädala on möödunud sellest, kui eurooplased käisid valimiskabiinides, et valida Euroopa Parlamendi 720 liiget, kes esindavad järgmisel viiel aastal nende huve. Nüüd on meil palju selgem ülevaade valimiste tulemustest ja sellest, missugune hakkab olema Euroopa Parlamendi kümnes koosseis. Peamine järeldus on, et konstruktiivne Euroopa-meelne tsepter säilitas oma positsiooni.

Alustuseks soovin põgusalt peatuda valimisosaluse teemal. Nagu teate, investeerisid Euroopa Parlamendi liikmed, kolleegid ja töötajad viimastel kuudel palju aega, energiat ja ressursse selleks, et tõsta valimistel osalemise määra. Meie kampaania „Anna oma hääl“ raames oli mul nii kohustus kui ka rõõm külastada teie riike ja püüda veenda inimesi, eriti noori, et nende hääl on oluline. Soovin tänada teid kõiki tööalase, aga ka isikliku toetuse eest, tänu millele kroonis meie püüdlusi edu.

Valimisosalus 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimistel oli viimase rohkem kui 30 aasta suurim. Enam kui pooltes ELi liikmesriikides (täpsemalt 14 riigis) tõusis osalusmäär ka 2019. aastaga võrreldes. Kuigi valimisosalus oli veidi suurem kui 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimistel, on osalusmäär paljudes kohtades ikka veel liiga madal. Muidugi võib seda osaliselt seletada mõnes liikmesriigis tekkinud valimisväsimusega. Kuid võib-olla mõjutas valimisosalust rohkem valimiste toimumise aeg, mis – nagu teame – oli tavapärasest hilisem. Teen ettepaneku hakata juba praegu mõtlema järgmiste Euroopa Parlamendi valimiste kuupäevadele, et vältida sama probleemi kordumist.

Valimistulemuste kohta ei ole ametlikku teadet veel saabunud, kuid senise seisuga on 55% ehk 396 parlamendiliiget uued, see tähendab, et nad ei olnud Euroopa Parlamendi liikmed üheksandal ametiajal. Võrreldes tagasivalitud parlamendiliikmetega ei ole uusi liikmeid nii palju kui viis aastat tagasi, aga nende suhtarv on siiski suur. Vastvalitud parlamenti kuulub umbes 60% mehi ja 40% naisi. Sellega on parlamendi sooline koosseis ligikaudu samasugune nagu 2019. aastal.

Mis puutub meie järgmistesse sammudesse, siis on oluline rõhutada parlamendi seadusjärgset rolli järgmise Euroopa Komisjoni presidendi valimise protsessis.

Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõikes 7 on sätestatud, et Euroopa Parlament valib komisjoni presidendi oma liikmete enamusega ja enne seda peab Euroopa Ülemkogu esitama kandidaadi, „[v]õttes arvesse Euroopa Parlamendi valimisi“.

Lissaboni lepingule lisatud 11. deklaratsioonis on ka märgitud, et Euroopa Parlamendil ja Euroopa Ülemkogul on ühine vastutus Euroopa Komisjoni presidendi valimiseni viiva

protsessi sujuva kulgemise eest, viies läbi vajalikud konsultatsioonid. Arutasin seda Charlesiga juba 7. juunil. Olime üksmeelel, et meie institutsioonid peavad tegema järgmise komisjoni presidendi valimisel tihedat koostööd.

Euroopa Parlamendi sisese konsulteerimise raames tuli eelmisel nädalal kokku esimeeste konverents, et hinnata Euroopa Parlamendi valimiste tulemusi. Kohtumisel kinnitas fraktsioonide juhtide enamus esikandidaatide protsessi ja olime kõik üksmeelel, et valimiste tulemuste põhjal on Euroopa Parlamendi suurim fraktsioon taas Euroopa Rahvapartei. Suurim fraktsioon kinnitas ka, et nende esikandidaat järgmise komisjoni presidendi ametikohale on praegune komisjoni president.

Mis puudutab meie järgmisi samme, siis Charles Michel on juba kutsunud Euroopa Parlamendi esimeeste konverentsi järgmisele koosolekule, mis toimub sel neljapäeval. Ta kutsutakse uuesti osalema fraktsioonide juhtide kohtumisel 26. juunil, et pidada viimane konsultatsioon enne Euroopa Ülemkogu 27.–28. juuni tippkohtumist. Kui seal jõutakse järgmise komisjoni presidendi kandidaadi suhtes kokkuleppele, kohtuvad Euroopa Parlamendi fraktsioonide juhid kandidaadiga arvamuste vahetuseks 2. juulil toimuval koosolekul.

Selguse huvides ütlen, et selle protsessi lõppeesmärk on määrata kindlaks kandidaat, kes suudab saavutada parlamendis vajaliku kvalifitseeritud häälteenamuse, et saada järgmiseks komisjoni presidendiks. Oleme valmis minema protsessiga kiiresti edasi niipea, kui Euroopa Ülemkogu esitab oma kandidaadi.

Lubage mul esitada üks üleskutse. Mõistan, et käib arutelu ametikohtade, ülesannete ja kandidaatide üle. See on tähtis ja isegi otsustav. Kuid ühtlasi peame tagama, et siit välja saadetav sõnum ei käsitleks mitte ainult isikuid ja saavutatud kokkuleppeid, vaid ka mõtisklemist sõnumi üle, mille valijad meile saatsid.

Valimistulemuste järgi nõuab enamik kodanikke, et meie väärtuste kaitsmine ja julgeolek jääksid tähtsaimaks prioriteediks. See tähendab, et peame Ukrainat edasi toetama. Rohe- ja digiüleminekust peavad saama kasu kõik. Roheline kokkulepe peab hoogustama majanduskasvu ilma koormuse ja bürokraatiata. Peame liikuma kriisiolukorrast edasi ja hakkama mõtlema pikemas plaanis. See tähendab tuginemist meie suurimale väärtusele – ühtsele turule – ja ELi konkurentsivõime esikohale seadmist. Nii kindlustame Euroopa positsiooni maailmas.

Lubage mul lõpetuseks veel kord kinnitada, et Euroopa Parlament on valmis tegema igati koostööd ja võtnud kindla kohustuse tagada, et Euroopa Komisjoni presidendi valimiseni viiv protsess kulgeb sujuvalt. Selles valdkonnas oleme Euroopa Parlamendis tööd juba alustanud ja jätkame seda.

Täna.